

Pispalan saunayhdistys ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2019

Sauna ja sen asema

Tampere julistautui vuonna 2018 saunapääkaupungiksi ja matkailuorganisaatio VisitTampere otti asian yhdeksi painopisteeksi markkinoinnissaan. Saunapääkaupunki on saanut runsaasti huomiota medioissa.

Yhdistyksemme on voimakkaasti mukana saunapääkaupunkiasian edistämässä ja Rajaportti on kaupungin tunnetuin sauna. Odotammekin alkavana vuonna lisääntyvää kiinnostusta saunaa kohtaan niin kävijöiden kuin mediankin taholta.

Suomi ja sauna yhdistetään maailmalla. Siksi onkin käynnissä saunayhteisöjen yhteinen hanke suomalaisen saunomiskulttuurin saamiseksi Unescon aineettoman kulttuuriperinnön kansainväliseen luetteloon. Hanketta vetää Suomen Saunaseura ja me olemme siinä mukana.

Yhdistyksen tavoitteet

Yhdistyksen tavoitteena on vaalia suomalaisen saunan perinteitä ylläpitämällä Suomen vanhinta, yli satavuotiaasta yleistä saunaa, Rajaportin saunaa ja sen rakennusmiljöötä.

Saunan asemaa Tampereen ja koko Suomenkin kannalta merkittävänä kulttuurimatkailukohteena vahvistetaan edelleen.

Yhdistys osallistuu myös laajemmin suomalaisen ja kansainvälisenkin saunakulttuurin kehittämiseen yhteistyössä muiden saunayhteisöjen kanssa.

Yhdistyksen jäsenyyttä voivat hakea kaikki yhdistyksen säännöt ja toimintapäällämäärät hyväksyvät saunanystävät.

Saunan toiminta ja kunnossapito

Sauna lämmitetään yleisövuoroille maanantaisin, keskiviikkoisin, perjantaisin ja lauantaisin sekä muulloin tilaussaunana. Saunan voi varata normaalina lämmityspäivänä myös etu- tai jälkisaunana. Lämmityksestä, siivoamisesta ja asiakaspalvelusta vastaavat palkkatuella ja omalla rahoituksella palkatut työntekijät, työharjoittelijat sekä yhdyskuntapalveluksessa ja siviilipalveluksessa olevat työntekijät. Tarvittaessa käytetään talkootyöntekijöinä tehtäviin perehdytettyjä yhdistyksen jäseniä.

Vuosihuoltona syksyllä tehdään entiseen tapaan seinien kalkitus Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen rakennusentisöintiopiskelijoiden toimesta, sekä kiukaan vuosihuolto ja lauteitten, pukuhuoneiden ym. huolto omana työnä sekä talkoolaisten ja sponsoreiden avulla.

Yhdistys hankkii toimintavaroja myös erilaisten tuotteiden, kuten t-paitojen, saunakassien ja julkaisujen, kuten Rajaportin saunasta kertovan ”Puhurasta tuli” -kirjan myynnillä. Myös Kerkeskivien (keraamiset kiuaskivet) myyntiä jatketaan edelleen varainhankintana.

Kahviotoiminta ja muu saunakorttelin toiminta

Piharakennuksessa toimii yhdistyksen kahvila, jossa tarjotaan ruokaa, kahvilatuotteita ja laadukkaita oluita ja siidereitä. Kahvio lisää saunan asiakaspalvelua ja sen käyttöastetta pyritään parantamaan yhdessä tilaussaunatoiminnan kanssa. Tiloista saadaan tarvittaessa erotettua yksityiskäyttöön yksi tai kaksi huonetta. Tilaussaunoja voidaan tarjota esim. laajemmin kokous- ja

kahviopalvelujen kanssa. Kahviossa järjestetään myös vaihtuvia näyttelyitä sekä muuta ohjelmaa yhteistyössä muidenkin tahojen, kuten Maailmantango ry:n kanssa.

Kahvion oluiden valinnassa suositaan kotimaisten pienpanimoiden laadukkaita oluita, sekä ulkomaalaisia erikoisoluita. Myös omaa maahantuontia jatketaan Baltian maista.

Yhteistyönä Pyynikin käsityöläispanimon kanssa on tarkoitus jatkaa saunan nimikko-oluiden valmistamista. Ensimmäisen omaoluen, ”Rajaportin saunaoluen” 300 litran erä myytiin saunakahviossa nopeasti samoin kuin 2016 vuoden ”Rajaportteri”.

Panimolle on valmistumassa uudet laitteet erikoisempien pienerien valmistukseen, joten saanemme nimikko-oluen taas ensi vuonna.

Hierontaa ym. hoitoja tarjoava hoituhuone on Ompelijantalon kivijalassa. Yhdistys vuokrasi tilat talon asukkailta ja vuokraa niitä edelleen hierojille, jotka toimivat tilassa itsenäisinä yrittäjinä. Hoitajina jatkavat Tuomas Tolpo ja Siiri Koski.

Saunan yhteistyökumppanina toimii myös saunaterapeutti Johanna Linna, jonka tarjoamia saunahoitoja markkinoidaan tilaussaunojen yhteyteen.

Saunassamme harjoitetaan myös silloin tällöin saunajoogaa saunomisten välipäivinä. Vetäjänä on joogaohjaaja Katri Gourlay.

Pihan viihtyvyyteen kiinnitetään erityistä huomiota kukka- ym. istutuksin ja talvella luodaan tunnelmaa valaisulla, kuten perinteisillä kynttilälyhdyillä. Pihapuutarhurina on toiminut useita vuosia Tiina Kiiskinen, jonka kanssa jatketaan yhteistyötä paljon kiitosta saaneen pihan hoidossa.

Pispalassa on käynnissä asemakaavan uudistus, joka koskee myös saunan tonttia ja ympäristöä. Vuonna 2016 alkoi aktiivivaihe alueella, johon saunan tonttikin kuuluu. Yhdistys osallistuu kaavoitusprosessiin neuvottelemalla suoraan kaavoittajan ja kaupungin tilakeskuksen kanssa. Tavoitteena on saunan ympäristön säilyttäminen edelleen suojeltuna, mutta myös mahdollisuus kehittämiseen esim. niin, että mahdollistetaan tyyliin sopiva täydennysrakentaminen tontilta kadunvarresta 1980-luvulla palaneen talon paikalle.

Saunan vieressä Mäkikadun varressa olevan tyhjän rinne tontin, ”Morkun” kaavoituksen osalta saunan tavoitteena on yleisen pysäköintialueen laajentaminen ja sen toimivuuden parantaminen, niin että se palvelisi sauna-asiakkaita paremmin ja voisi toimia myös yleisempänä Pispalaan tulevien matkailijoiden pysäköinti- ja jalkautumispaikkana. Saunakahvio voisi tulevaisuudessa toimia myös koko Pispalan opastuspisteenä matkailijoille. Uuden asemakaavan luonnos oli nähtävillä keväällä 2018 ja annoimme siitä kommenttimme. Kaavaehdotus on tulossa nähtäville alkuvuodesta 2019.

Yhteistyö

Saunan ja kahviorakennuksen omistaja Tampereen kaupunki on tärkein yhteistyötaho saunalle. Kiinteistöjä hoidetaan yhteistyössä kaupungin Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka (KITIA) -yksikön kanssa.

Yhdistys jatkaa aktiivisia neuvotteluja Tampereen kaupungin kanssa, jotta yhdistys pystyy edelleenkin parhaalla mahdollisella tavalla ylläpitämään Rajaportin saunan perinteistä toimintaa ja myös kehittämään sitä perinnearvoja kunnioittaen.

Neuvottelemme edelleen kaupungin KITIA-yksikön kanssa saunan ja pihan talojen vuokrasopimuksen uusimisesta pysyvänä ja pitkäaikaisena.

Kaupunki (Kaupunginhallituksen liiketoimintajaosto) teki jo v. 2015 lopulla periaatepäätöksen em. neuvottelujen aloittamisesta yhdistyksen kanssa.

Kaupungin sivistys- ja elämänlaatu palvelujen sekä kulttuuri-, matkailu- ja elinkeinotoimialan kanssa tehdään yhteistyötä saunatoiminnan kehittämisessä. Markkinoinnissa toimitaan yhdessä Tampereen kaupunkiseudun matkailuyhtiö VisitTampereen kanssa. Yhdessä sen sekä alueen muiden saunojen ja saunayhteisöjen kanssa kehitetään edelleen Saunacapital.fi -nettisivustoa, joka perustettiin keväällä 2018 Saunapääkaupunki-Tampereen markkinointi- ja tiedotuskanavaksi. Viime vuonna alkaneita eri saunojen edustajien kokoontumisia jatketaan ja kehitetään yhteistyötä Tampereen seudun saunojen välillä sekä niiden yhteyksiä valtakunnallisiin tahoihin kuten Suomen saunaseuraan.

Saimme marraskuussa yhdessä Tullin saunan kanssa VisitTampere Award -palkinnon Saunapääkaupunki-nimityksen hyväksi tekemästämme työstä.

Osallistumme aktiivisesti muiden saunayhteisöjen kanssa Suomen saunaseuran käynnistämään hankeeseen suomalaisen saunakulttuurin saamiseksi Unescon luetteloon ihmiskunnan aineettomasta kulttuuriperinnöstä.

Toimimme aktiivisesti Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistyksessä (PRKY), jossa olemme yhteisöjäsenenä. Se ylläpitää korjausrakentamisen neuvontakeskusta Pispalan vanhassa Uittoyhdistyksen talossa, joka on nimetty uudelleen Rakennuskulttuurikeskus Piiruksi. Talo ja sen pihapiiri on korjattu säilyttävin menetelmin korjausrakentamisen esimerkki- ja informaatiopaikaksi. Talon suojeleminen sai alkusysäyksen vuonna 2000 saunayhdistyksen ja Pispalan asukasyhdistyksen yhteisestä suojeleusityksestä.

Saunalla ja kahviossa työskentelevät palkkatuella palkatut työntekijät ja työkokeilijat saadaan ensi vuonnakin PRKY:n työllistämishankkeen ”Rakennuskulttuurista työtä” kautta jos hankkeen jatkorahoitus varmistuu. Se hoitaa myös palkanmaksut ja palkkatukien anomisen, mikä vähentää saunayhdistyksen budjetin kautta kulkevan rahan määrää sekä niihin liittyvää työtä. Työnsuunnittelu ja työnjohto hoidetaan saunayhdistyksen ja hankkeen yhteistyönä.

Pispalassa toimii aktiivisesti useita yhdistyksiä, kuten Pispalan asukasyhdistys, Pispalan Moreeni, Kurpitsaliike, kirjastoyhdistys, musiikkiyhdistys, Hirvitalon kulttuuriyhdistys jne., joiden kanssa olemme mukana erilaisissa tapahtumissa ja muussa yhteistyössä, esimerkiksi ajankohtaisessa asemakaavaan vaikuttamisessa.

Tutustumme muiden yleisten saunojen toimintaan esimerkiksi retkien ja vierailujen muodossa. Retkien järjestäminen yhteistyössä muiden saunayhdistysten kanssa on jo vakiintunutta toimintaa. Vuoden 2013 keväällä myönsi Suomen Saunaseura Rajaportin saunalle Löylynhenki- palkinnon tunnustuksena yleisten saunojen vaalimisesta ja tunnetuksi tekemisestä. Tämän jatkona on käynnistetty osittain Suomen saunaseurankin rahoittama arkistointihanke, jossa tallennetaan digitaaliseen arkistoon Rajaportin saunaan liittyvää materiaalia, kuten kuvia, filmejä, lehtiartikkeleita ja haastatteluja saunan kävijöistä, niin saunamuistoista kuin elosta Pispalassa muutenkin. Arkiston yleisölle avoin nettiversio pyritään julkaisemaan alkuvuonna 2019. Arkistotyössä on löytynyt myös uutta historiatietoa, jonka pohjalta myös saunan historiikkikirjasta ”Puhraasta tuli” julkaistaan uusi täydennetty painos alkuvuodesta 2019.

Saksalainen valokuva- ja videotaiteilija Alexander Lembke käynnisti syksyllä 2018 Rajaportin toiminnan videodokumentoinnin, joka jatkuu myös vuonna 2019. Tavoitteena on pitkä dokumenttielokuva saunastamme ja saunojistamme. Lembke on tehnyt jo aiemmin kaksi suurta suomalaista saunaa koskevaa näyttelyä, jotka ovat olleet esillä Tampereellakin. Yhdistys tukee osaltaan dokumentointityötä ja toivomme myös saunoilta myönteistä suhtautumista kuvauksiin.

Rajaportin saunalle odotetaan vierailuryhmiä myös tulevana toimintavuonna, niin kotimaasta kuin ulkomailta. Vierailuja ja niihin liittyviä saunakulttuuritapahtumia suunnitellaan yhdessä VisitTampereen, muiden Tampereen seudun saunojen, Suomen saunaseuran, International Sauna Association:in, savusaunaklubin, Liettualaisen International Bath Academy:n ym saunayhteisöjen kanssa. Tietoa omista ja eri yhteisöjen toiminnoista ja tapahtumista jaetaan myös omien netti- ja FB-sivujemme sekä saunayhteisöjen yhteisen www.saunaseurat.fi -sivuston kautta.

Tapahtumat

Vuonna 2019 tulee kuluneeksi 30 vuotta saunayhdistyksen perustamisesta, joka tapahtui 18.4.1989. Rajaportti avautui parin vuoden tauon jälkeen uudelleen yhdistyksen toimesta 6.12.1989. Tapahtumia juhlistetaan sopivalla tavalla ensi vuoden aikana.

Kansainvälisen Naistenpäivän aattona 7.3. tarjotaan jo perinteiseen tapaan ilmaislöylyt naisille siten että myös saunan miesten puoli on vain naisten käytössä.

Kansainvälisenä Miesten päivänä 19.11. järjestetään Miesten sauna, jolloin koko sauna on vain miesten käytössä. Tämä järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 2018.

Suomalaisen saunan päivää vietetään saunan pihapiirissä kesäkuun toisena lauantaina 8.6., jolloin pihassa on myös telttasauna ja musiikki- ym. ohjelmaa.

Elokuun tapahtumien yön aikaan sauna on auki pidempään, ja järjestämme bussilla ”saunalenkin”, jolla voi käydä testaamassa muitakin Tampereen yleisiä saunoja. Kahviossa ja saunan pihassa on myös muuta ohjelmaa.

Suomen Itsenäisyyspäivänä tai sen aattona on ilmainen jäSENSAUNA ja mahdollisesti muutakin ohjelmaa. Jouluaattona on perinteinen suosittu joulusauna.

VisitTampereen sekä muiden alueen saunojen kanssa kehitetään yhteisiä tapahtumia Saunapääkaupunki-teemaan liittyen.

Jäsenyys

Yhdistyksen jäsenille annetaan etuja. Maksullisiin retkiin ym. erikoistapahtumiin annetaan alennusta jäsenille.

Muuta

Yhdistys ylläpitää saunan omia nettisivuja www.rajaportti.fi. Saunatietoa löytyy sieltä jo 11 kielellä: suomi, ruotsi, englantti, saksa, italia, venäjä, ranska, espanja, kiina, japani ja baski. Tulemme lisäämään myös muita kieliä sivuille.

Saunalla on myös omat Facebook-sivut, joita hallituksen jäsenet ja muut käyttäjät päivittävät aktiivisesti.

Käytämme tiedotukseen myös ”Yleinen sauna” -FB-sivuja sekä saunayhteisöjen www.saunaseurat.fi -sivustoa.

Jaamme edelleen maksutonta mediamateriaalia, kuten valokuvia, niin kotimaisille kuin ulkomaisille julkaisijoille.